

Redegørelse for merforbrug

på Rusmiddelcenterets myndighedsbudget



RUSMIDDELCENTER
SLAGELSE

6. september 2021

Rusmiddelcenteret har ved budgetopfølgning for udgangen af juli måned 2021 indmeldt et merforbrug på 2.888.645 kr. som forventet årsresultat. Denne redegørelse forklarer uddybende, hvad der medvirker til merforbruget.

Merforbruget på 2.888.645 kr. skyldes hovedsageligt 3 forhold:

- Øgede omkostninger i forbindelse med indskrivninger med ny indskrivningstakst (1.027.787 kr.)
- Iværksat og videreført prøvehandling med Lokalteamet (1.639.358 kr.)
- Overført manglende betaling for anonym alkoholbehandling ved Alfa i 2020 (221.500 kr.)

Udviklingen på myndighedsbudgettet over de seneste år

På rusmiddelområdet myndighedsbudget er der over de seneste år sket en udvikling, hvor det samlede antal af borgere i rusmiddelbehandling er steget, mens udgiftsniveauet samlet set er faldet, og denne kombination gør, at presset på myndighedsbudgettet er øget i forhold til tidligere.

Øgede omkostninger i forbindelse med indskrivninger med ny indskrivningstakst

Den 1. januar 2020 trådte en række lovændringer i Servicelovens § 101 i kraft. Det fremgår, at social stofmisbrugsbehandling skal iværksettes senest 14 dage (§101, stk. 4) efter en borger har henvendt sig til kommunen med ønske om at komme i behandling. Det er med lovændringerne blevet tydeliggjort, at behandlingsgarantien indebærer, at der inden for de 14 dage skal foretages en helhedsorienteret afdækning, træffes afgørelse om behandling og iværksettes en behandlingsindsats, hvis der vurderes at være grundlag for behandling.

Med de seneste ændringer i SEL § 101 er det desuden blevet lovpligtigt, at der skal udarbejdes en behandlingsplan samt at der forinden foretages helhedsorienteret afdækning af borgerens problemer og behov inden behandling iværksettes. (SEL §101 stk. 2 samt BEK nr. 1477 17/12/2019 §1). Afdækningen skal anlægge en helhedsbetragtning og omfatte personens

- 1) forbrug af rusmidler, herunder både stoffer og alkohol,
- 2) sociale forhold, herunder sociale netværk og familiemæssige forhold,
- 3) fysiske og psykiske helbred,
- 4) arbejde og/eller uddannelse,
- 5) boligforhold og
- 6) andre relevante forhold, herunder anden hjælp, som personen modtager.

Dette betyder et væsentligt øget ressourceforbrug af behandler-, psykolog- og lægeressourcer de første 4 uger (28 dage) af behandlingen, da alle borgere, der indskrives, nu skal screenes for psykiske lidelser, hvor der tidligere kun blev screenet, hvor det vurderes nødvendigt. Alle screeninger, der har en vis score, skal vurderes af psykolog, og borgeren tilbydes eventuelt yderligere test ved psykologen. Det fremgår af bestemmelsen i Sundhedslovens § 142, stk. 1, at kommunalbestyrelsen tilbyder en vederlagsfri lægesamtale til personer, som ønsker at komme i stofmisbrugsbehandling efter Sundhedslovens § 142 eller Servicelovens § 101. Af stk. 2 fremgår det, at en samtale i henhold til stk. 1 skal finde sted senest inden iværksættelse af stofmisbrugsbehandling efter Sundhedslovens § 142 eller Servicelovens § 101. Dette medfører, at alle borgere også screenes fysisk og tilbydes en samtale ved læge, hvilket også giver et væsentlig større pres på lægeressourcerne.

Denne intensiverede afdækning og indsats ifm. indskrivningen, som kommer ud af de ændrede lovkrav, kan ikke ressourcemæssigt rummes i den eksisterende ambulante takst, og derfor var der behov for at indføre en indskrivningstakst for de første 4 uger af behandlingen. Nogle af ydelserne i indskrivningstaksten lå i forvejen i den ambulante takst, hvorfor budgettet er korrigeret for alle takster, og der ses derfor også et fald i taksterne og pladsantallet i 2021 i forhold til 2020.

Lovændringerne og den mere intensiverede og kvalitative indskrivning er dog indført med henblik på at skabe bedre forudsætninger for, at indsatserne til og behandlingen af borgerne bliver mere præcis og dermed også, at



borgernes forløb over tid potentielt bliver kortere. Herved forventes også samlet set færre omkostninger på behandling og indsats over tid.

Side2/3

Indførelsen af den nye indskrivningstakst medfører netto en samlet merudgift på myndighedsbudgettet i 2021 på 1.027.787 kr.

Iværksat og videreført prøvehandling med Lokalteamet

Center for Rusmiddelforskning har kortlagt, at kun 4 procent af de forældre, der har et overforbrug af alkohol og stoffer, får hjælp. Det medfører, at ca. 122.500 børn og unge i Danmark lever i familier med misbrug af rusmidler, og de får ikke den fornødne hjælp. Det skaber yderligere samfundsudfordringer, bl.a. ved at disse børn og unge bl.a. har 2½ gange større risiko for at blive indlagt på psykiatrisk afdeling, 3½ gange større risiko for at blive anbragt uden for hjemmet, dobbelt så stor risiko for at forsøge selvmord, 8 gange så stor risiko for at opleve vold i hjemmet mv. Samme center har kortlagt, at ud af de unge (ml. 18 og 25 år), som har et bekymrende brug eller misbrug af rusmidler, er det kun omkring 1/4, der har overvejet behandling og kun knap 1/8, der har modtaget behandling.

Sundhedsstyrelsen konkluderede i en rapport¹ fra 2017 lavet af VIVE, at meromkostningerne knyttet til alkoholforbrug i en gennemsnitskommune med 50.000 indbyggere er på 31 mio. kr. årligt, fordelt på 20,2 mio. kr. til overførselsindkomster, 4,4 mio. kr. til kommunal medfinansiering af sundhedsydelse, 4,1 mio. kr. til anbringelser og andre hjælpeforanstaltninger til børn og unge samt 2,7 mio. kr. til personlig og praktisk hjælp. Der er udarbejdet analyser for de enkelte kommuner i Danmark. I den tilhørende kommunerapport² for Slagelse vurderes omkostningerne at anløbe knapt 60 mio. kr.

Der ser derfor ud til at være et stort økonomisk potentiale i kommunerne for tidlig indsats, for kun et fåtal af borgere med alkoholafhængighed er i behandling. Det anslås i rapporten, at der i Danmark er 147.000 borgere med alkoholafhængighed, og heraf er knap 14.000 i behandling i et alkoholbehandlingscenter. En stor andel af de borgere, der ikke får hjælp til at håndtere misbruget, beder ikke om hjælp, fordi det er tabuiseret og skamfuldt, og fordi hjælpen ikke er nemt tilgængelig.

Da der henover 2019 tegnede sig et forventet mindreforbrug på Rusmiddelcenterets myndighedsbudget blev Lokalteamet etableret i november 2019 som en prøvehandling i regi af Rusmiddelcenteret i dette perspektiv og som et forsøg på at imødekomme et lokalt identificeret, italesat og længe ønsket behov for en mere lokalnær synlig, tidlig, rådgivende og brobyggende rusmiddelindsats.

Lokalteamet har i prøvehandlingsperioden på nu godt 1½ år vist gode resultater, også på trods af coronaperioden. Både i forhold til lokalnært at yde motiverende og åben rådgivning, øge den lokale synlighed, tilgængelighed og informationsniveauet der, styrke samarbejdet med både lokalsamfund, civilsamfund og samarbejdspartnere (bl.a. Psykiatrien), og helt konkret i forhold til at have motiveret flere borgere i rusmiddelbehandling – særligt flere borgere med alkoholudfordringer. Denne indsats fra Lokalteamet adresserer således målrettet behovet i Slagelse Kommune for, at flere borgere får hjælp til deres udfordringer og at nogle heraf kommer i rusmiddelbehandling.

Prøvehandlingen blev – i lyset af den lange nedlukning ifm. corona i 2020 – besluttet forlænget ind i 2021, da Lokalteamets fulde potentiale endnu ikke havde fået mulighed for at vise sig på trods af de gode resultater. Forlængelsen blev besluttet med forventning om, at myndighedsbudgettet samlet set kunne rumme finansieringen af denne prøvehandling. Den forventede belægning på myndighedsbudgettets takstområder ved denne budgetopfølgning viser imidlertid, at denne finansiering ikke kan rummes.

¹ <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2017/Kommunale-omkostninger-alkoholoverforbrug/Kommunale-omkostninger-forbundet-med-overforbrug-af-alkohol-nr.-d.-3.ashx>

² <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2017/Kommunale-omkostninger-forbundet-med-alkoholoverforbrug---kommunerapporter/330-Slagelse.ashx?la=da&hash=64B5EDA63CA9C7BBAE58117FFAD04F043C21C5E9>

Merudgiften på Lokalteamet i 2021 forventes at beløbe sig til 1.639.358 kr.

Det er som forslag bragt ind i den politiske budgetproces at videreføre Lokalteamet og de indsatser, der knytter sig til denne prøvehandling. Lokalteamet er en god investering i lyset af de samlede kommunale udgifter knyttet til rusmiddeludfordringer. Side3/3

Overført manglende betaling for anonym alkoholbehandling ved Alfa i 2020

Som anmeldt i starten af 2021 havde Rusmiddelcenteret ubetalte regninger for 2020 for anonym alkoholbehandling hos Alfa og havde afsat et beløb svarende til den forventede betaling på myndighedsbudgettet. Regningen blev ikke betalt i 2020 pga. en længere afklaringsproces i KL, da mange af landets kommuner modtager uigennemskuelige regninger fra Alfa. Denne manglende betaling i 2020 medførte, at der blev overført et mindreforbrug på myndighedsbudget, som byrådet ved regnskabsafslutning besluttede at lægge i kommunekassen.

Myndighedsbudgettet startede således 2021 med et underskud på de 221.500 kr., som måtte betales til Alfa i start 2021.

Der er i forbindelse med regnskabsafslutningen for 2020 og den udmeldte politiske beslutning om, at mindreforbrug på centrale konti blev lagt i kommunekassen, blevet tilkendegivet fra borgmesteren, at hvis man i 2021 får brug for de mindreforbrug, der er lagt i kassen, kan man søge om dem. Rusmiddelcenteret har siden marts måned 2021 gjort opmærksom på, at der vil være behov for de 221.500 kr.